เทศบัญญัติ
เทศบาลตำบลจันจว้า

เรื่อง

การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

พ.ศ. 2549

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบเทศบัญญัติเทศบาลตำบลจันจว้า
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ.2549

* * * * * * * * * * * * * * * * *

หลักการ

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2549 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจในการออกเทศบัญญัติ เพื่อให้สามารถบังคับใช้ภายในเขตพื้นที่ปกครองของตนเองประกอบกับ กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือสั่งการตามหนังสือที่ มท 0826.14 / ว 379 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2549 ให้เทศบาลทุกแห่งพิจารณาออกเทศบัญญัติการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร เพื่อเป็นการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนและชุมชน เป็นการลดปริมาณน้ำเสียและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น

เหตุผล

เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ดังนั้น เทศบาลตำบลจันจว้า โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาลตำบลจันจว้า และโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ.2549 เพื่อบังคับใช้ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้าต่อไป

เทศบัญญัติเทศบาลตำบลจันจว้า
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พ.ศ. ๒๕๔๙

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

อาศัยอำนาจตามความมาตรา ๕๐ (๓) มาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ และมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ (๓) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ อันมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๔๖ เทศบาลตำบลจันจว้า จึงออกเทศบัญญัติไว้ดังนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า "เทศบัญญัติเทศบาลตำบลจันจว้า เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ.๒๕๔๙"

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ประกาศโดยเปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาลตำบลจันจว้า

ข้อ ๓ บรรดาเทศบัญญัติ กฎ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใดของเทศบาล ซึ่งขัดหรือแย้งกับเทศบัญญัตินี้ ให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในเทศบัญญัตินี้

"อาคาร" หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้

"บ่อดักไขมัน" หมายความว่า สิ่งที่ใช้แยกจำพวกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำซึ่งผ่านการใช้แล้ว

"การระบายน้ำ" หมายความว่า การผันน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสาดน้ำ หรือการกระทำอื่นใดที่เป็นการถ่ายเทน้ำ

"แหล่งระบายน้ำ" หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเล และแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชนซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายความว่า นายกเทศมนตรี

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ปลัดเทศบาล และพนักงานเทศบาลอื่นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่ง

/ "ข้อ ๕ เทศบัญญัตินี้...

ข้อ ๕ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ และยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๖ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันสำหรับอาคารนั้นให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอย และหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่ในวันที่เทศบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันเช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าตรวจอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก

(๒) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ข้อ ๘ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองตามข้อ ๖ ทำการดูแลรักษา เก็บขนน้ำมันหรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัดและซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติ

ข้อ ๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามข้อ ๗ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๑๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๗ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดให้เสียค่าปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาทนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันนั้นเป็นต้นไป จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ข้อ ๑๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณายกเว้นการปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้ตามความจำเป็นและเหมาะสมของอาคารและพื้นที่บางแห่ง อาทิเช่น พื้นที่บนภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ในชนบท เป็นต้น

ข้อ ๑๓ ให้นายกเทศมนตรีรักษาการตามเทศบัญญัติ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการเป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

(นายบุญช่วง ช่างยืน)
นายกเทศมนตรีตำบลจันจว้า

เห็นชอบ

(นายนพชัร ต้อนรับ)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

แนวทางปฏิบัติของอาคารปลูกสร้างใหม่

1) เมื่อเทศบัญญัตินี้ มีผลบังคับใช้ให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามเทศบัญญัติ

2) พิจารณาออกประกาศกำหนดคุณลักษณะบ่อดักไขมันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติฉบับนี้

3) จัดหาแบบบ่อดักไขมันตามคุณลักษณะที่กำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันไว้บริการประชาชน หรือพิจารณาจากแบบบ่อดักไขมันและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน (เอกสารแนบ)

4) กำหนดให้ผู้ยื่นเรื่องขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร จะต้องมีรายการบ่อดักไขมันในแบบแปลนขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

5) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตั้งบ่อดักไขมันรวมถึงการดูแล รักษา เก็บขนน้ำมันและไขมันออกจากบ่อไปกำจัด ตลอดจนเปลี่ยนบ่อดักไขมันใหม่ ในกรณีที่บ่อดักไขมันเดิมไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

6) ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการสำรวจตรวจสอบอาคาร เพื่อสั่งการให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองติดตั้งบ่อดักไขมันตามเทศบัญญัตินี้

7) กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่ไม่สามารถติดตั้งบ่อดักไขมันได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าช่วยเหลือในการติดตั้งบ่อดักไขมันจนสำเร็จ

8) เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจยกเว้นการปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้ เช่น อาคารบางหลังที่ปลูกสร้างบนพื้นที่ภูเขาหรือในพื้นที่ชนบทหรือในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติของอาคารสิ่งปลูกสร้างอยู่เดิม

1. กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้ติดตั้งบ่อดักไขมันเอง

1.1 จัดประชุมประชาคม เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากอาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างอื่น เมื่อมีการระบายน้ำเสียจากหลายแห่งมารวมกันในแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมโดยรวม หากไม่มีการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด จึงสมควรที่ประชาชนทุกคนจะต้องร่วมมือกันติดตั้งบ่อดักไขมันในอาคารบ้านเรือน เพื่อดักจับไขมันและน้ำมันทุกประเภท ก่อนจะระบายลงสู่แหล่งระบายน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เพราะไขมันและน้ำมันเป็นต้นเหตุของสารอินทรีย์ที่ทำให้เกิดน้ำเสีย

1.2 สร้างแรงจูงใจในการติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาลดค่าน้ำประปา ลดค่าภาษีโรงเรือน จัดทำประกาศนียบัตรครัวเรือนดีเด่นให้กับผู้ติดตั้งบ่อดักไขมัน เป็นต้น

1.3 สำรวจข้อมูลและขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน

1.4 จัดตั้งกองทุนบ่อดักไขมัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน แต่ขาดความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ มีสภาพยากจนไม่มีเงินขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลนเครื่องมือ ฯลฯ ได้ติดตั้งบ่อดักไขมัน ประกอบกับเป็นค่าบริหารจัดการโครงการฯ ส่วนการจัดหาเงินกองทุนและวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ อาจดำเนินการด้วยวิธีการ เช่น ทอดผ้าป่าบ่อดักไขมัน เป็นต้น

1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการบ่อดักไขมัน เพื่อบริหารจัดการโครงการฯ โดยพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพ มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป อาทิเช่น ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครต่างๆ ช่างฝีมือก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด ด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันในท้องถิ่นตน ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายการเงิน ฝ่ายจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือฝ่ายผลิตและติดตั้ง ฝ่ายติดตามผล และฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมดำเนินการกับคณะกรรมการดังกล่าว

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมัน

2.1 กำหนดเป้าหมายในการติดตั้งบ่อดักไขมันให้กับอาคารและสถานที่ดังต่อไปนี้ภายในปี 2550

- โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกโรงเรียน
- ร้านอาหารขนาดพื้นที่เกินกว่า 2,500 ตารางเมตร จำนวน 30%
- หอพักที่มีห้องพักตั้งแต่ 50 ห้องขึ้นไป จำนวน 10%

2.2 กำหนดหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนการติดตั้งบ่อดักไขมันจากแนวทางเลือก ดังนี้

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนซื้อผลิตภัณฑ์บ่อดักไขมันสำเร็จรูป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งให้โดยไม่คิดค่าบริการติดตั้ง
- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้างติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยไม่คิดค่าบริการติดตั้ง
- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อดักไขมันครึ่งหนึ่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อดักไขมันให้อีกครึ่งหนึ่ง พร้อมก่อสร้างติดตั้งบ่อดักไขมัน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก่อสร้างติดตั้งบ่อดักไขมันให้กับอาคารบ้านเรือน แล้วให้เจ้าของอาคารบ้านเรือนผ่อนชำระเงินค่าบ่อดักไขมัน เป็นงวดๆ จนครบ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

2.3 จัดตั้งศูนย์การผลิตและติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยกำหนดรูปแบบบ่อดักไขมันตามความเหมาะสมของอาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภท

2.4 ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ในหมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างหรือโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีรายการที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายหรือเหลือจ่าย เพื่อดำเนินโครงการหนึ่งอาคารบ้านเรือนหนึ่งบ่อดักไขมันหรืออาจใช้จ่ายจากเงินสะสม เพื่อสนับสนุนการบริการชุมชนและสังคม หรือกิจกรรมที่จัดทำเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548

ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ เช่น

1. บ่อดักไขมันติดตั้งในที่แบบวงขอบซีเมนต์
2. กับบ่อดักไขมันแบบสร้างในที่

การติดตั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยคิดจากปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ลานซักล้างและสภาพของพื้นที่ ที่จะทำการก่อสร้าง

วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

1. **บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์** โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

1.1.1 ปูนซีเมนต์ ปอร์ทแลนด์

1.1.2 ทรายหยาบและทรายละเอียด

1.1.3 เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ∅ 9 มม.

1.1.4 วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 0.80 ม. สูง 0.30 – 0.40 ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 1.00 ม. สูง 0.35 – 0.40 ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 0.80 ม. สูง 0.40 – 0.45 ม.

1.1.5 ท่อ PVC ชั้น 8.5 ท่อเข้า ขนาด ∅ 75 มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อน้ำออก ขนาด ∅ 100 มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.17-2532)

1.2 วิธีการก่อสร้าง

1.2.1 ขุดดินลึกลงไป โดยดูระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปประมาณ 50 ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่าดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

1) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ 10 ซม. ได้เลย

2) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด ∅ 4-8 นิ้ว ยาว 3.0 – 6.0 ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา 10 ซม. ให้เสาเข็มพ้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ 2-3 ซม.

1.2.2 ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ∅ 9 มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง 20 X 20 ซม. (ตามรูปแบบ)

1.2.3 เทคอนกรีต อัตราส่วน 1:2:4 หนา 10 ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มท่อหัวเสาเข็มประมาณ 2-3 ซม.

1.2.4 นำวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป มาวางที่คอนกรีตก้นหลุมที่เตรียมไว้ โดยตัววงขอบซีเมนต์เป็นแบบปิดกัน ก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ฯ ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนวด้วยปูนทรายที่ก้นวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันการรั่วซึม จากนั้นเอาวงขอบซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วยาแนว รอยต่อตามรูปแบบ โดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ 1:1 พร้อมทั้งเจาะต่อท่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลบฝังดินโดยรอบตัวบ่อให้แน่น แล้วปิดฝาปูนท้องตลาด

1.2.5 การต่อรับน้ำเข้า และน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น 8.5 ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสม แต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น 8.5 ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่าโดยให้ต่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คู คลอง ตามพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้น้ำมีการระบายออกจากตัวบ่อดักไขมันได้ดี

2. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

2.1.1 ปูนซีเมนต์ ปอร์ทแลนด์

2.1.2 ทรายหยาบ

2.1.3 เหล็กเส้นกลม RB ขนาด $\varnothing$ 9 มม.

2.1.4 ท่อ pvc ชั้น 8.5 ท่อเข้า ขนาด $\varnothing$ 75 มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อน้ำออก ขนาด $\varnothing$ 100 มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.17-2532)

2.2 วิธีการก่อสร้าง

2.2.1 ขุดดินลึกลงไป โดยดูระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดของบ่อ คสล. ประมาณ 0.80 – 1.00 ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วดูว่าดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล.ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

1) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ 10 ซม. ได้เลย

2) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็มให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นที่อัดแน่น ความหนา 10 ซม. ให้หัวเสาเข็มพ้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ 2-3 ซม.

2.2.2 ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ∅ 9 มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

2.2.3 เทคอนกรีตอัตราส่วน 1:2:4 ที่ฐานพื้นบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็มประมาณ 2-3 ซม.

2.2.4 ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่บิดงอ แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนาป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่วจึงทำการเทคอนกรีตอัตราส่วน 1:2:4 ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้นเป็นฟองอากาศเพราะจะมีการรั่วซึมได้

2.2.5 การถอดไม้แบบให้ทำการถอดไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีตประมาณ 3-5 วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยรั่วหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

2.2.6 การต่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อรับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไม่ลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คู คลอง ตามพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

รายละเอียดบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษอาหารด้วยในตัว โดยตัวบ่อแบ่งได้ 2 ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกันในส่วนที่ 1 จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อให้ซากเศษอาหารทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลอดแผ่นกั้นเข้าส่วนที่ 2 ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือ จะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อได้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถตักออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหลออกทางช่องระบายน้ำต่อไป

รูปแบบบ่อดักไขมันมี 2 รูปแบบ แบ่งตามความเหมาะสมได้ดังนี้

1. **บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์** การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาทำเป็นบ่อดักไขมันได้ การติดตั้งฝังไว้บนพื้นดินหรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้อย่างน้อย 6 ชม.

2. **บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่** การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร โรงอาหารและตลาด การติดตั้งโดยสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่และสามารถกักเก็บน้ำเสียอย่างน้อย 6 ชม.

ค่าใช้จ่ายบ่อดักไขมัน

1. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์	ราคาประมาณ 2,000 – 3,000 บาท
2. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่	ราคาตามขนาดของบ่อ

การใช้งานและการดูแลรักษา

1. ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อดักไขมัน
2. ต้องไม่ทะลวงหรือแทงผลักให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อดักไขมัน
3. ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
4. ต้องหมั่นโกยเศษขยะที่ดักกรองไว้ได้หน้าตะแกรงออกสม่ำเสมอ
5. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซัก น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในบ่อดักไขมัน
6. ต้องหมั่นตักไขมันออกจากบ่อดักไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ตักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับขยะมูลฝอย เพื่อให้รถเทศบาลนำไปกำจัดต่อไป
7. หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อดักไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องทำตามข้อ 6 ถี่ขึ้นมากกว่าเดิม

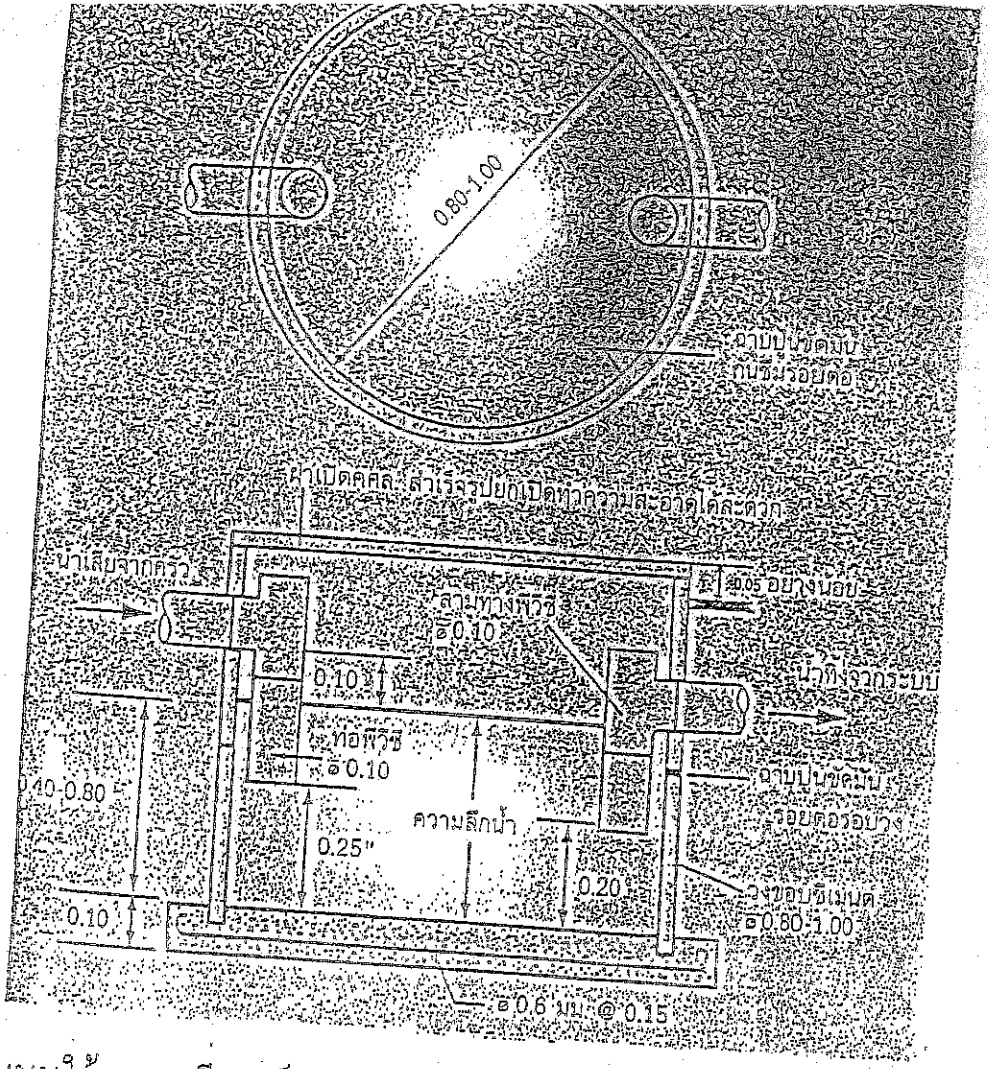

ช่อดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์ สำหรับบ้านพักอาศัยและสถานประกอบการขนาดเล็ก

ขนาดมาตรฐานแบบบ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับบ้านพักอาศัย

จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม.)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ (บ่อ)
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึกน้ำ (ม.)	
5	0.17	0.8	0.40	1
5-10	0.34	0.8	0.70	1
10-15	0.51	1.0	0.70	1
15-20	0.68	1.2	0.60	1
20-25	0.85	1.2	0.80	1

ขนาดมาตรฐานแบบบ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก

จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม.)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ (บ่อ)
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึกน้ำ (ม.)	
25-30	1.02	1.0	0.70	2
30-35	1.19	1.0	0.80	2
35-40	1.36	1.2	0.60	2
40-45	1.53	1.2	0.70	2
45-50	1.7	1.2	0.80	2

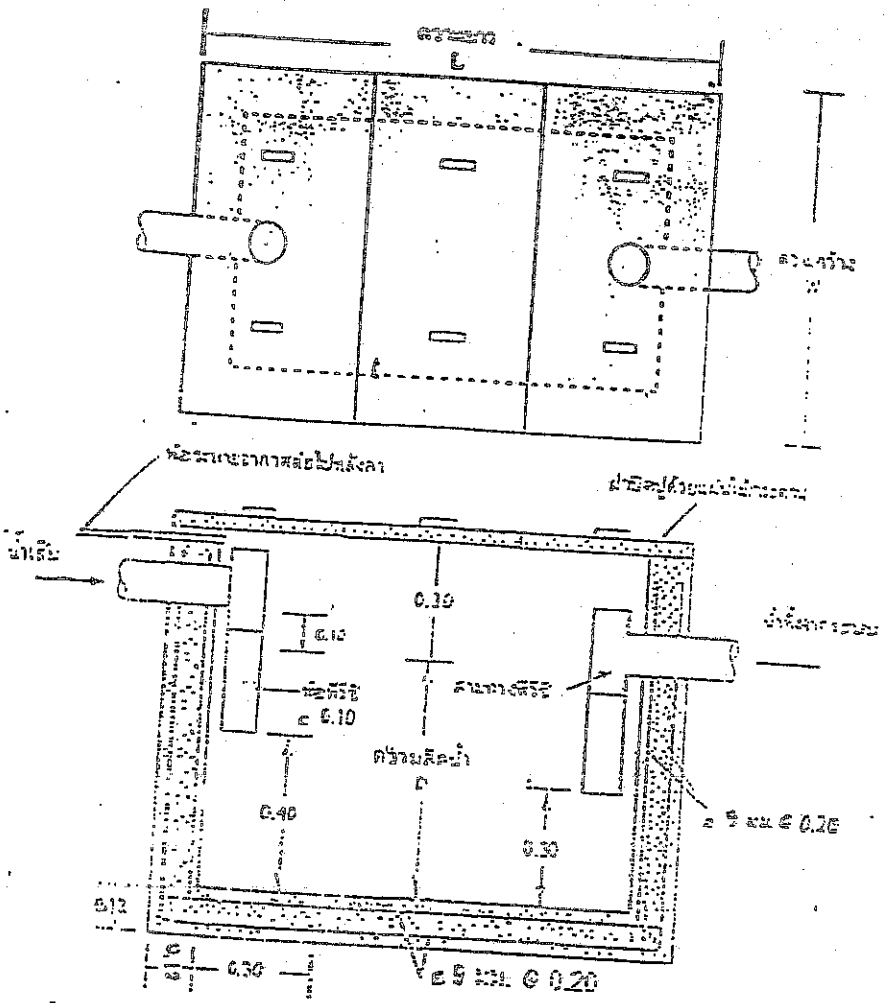

บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ สำหรับสถานประกอบการขนาดใหญ่

คำใช้จ่ายตามขนาดบ่อ

ขนาดชิ้นที่ (ตารางเมตร)	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม.)	ขนาดบ่อ (ม.)		
		ความลึกน้ำ	กว้าง	ยาว
10	0.20	0.40	0.50	1.00
10-25	0.47	0.60	0.60	1.30
25-50	0.96	0.75	0.80	1.60
50-75	1.50	0.75	1.00	2.00
75-100	1.94	0.80	1.10	2.20
100-125	2.45	0.85	1.20	2.40
125-150	2.82	0.90	1.20	2.60
150-175	3.38	1.00	1.30	2.60
175-200	3.78	1.00	1.35	2.80

แบบถังดักไขมัน ขนาด 1 ครัวเรือน

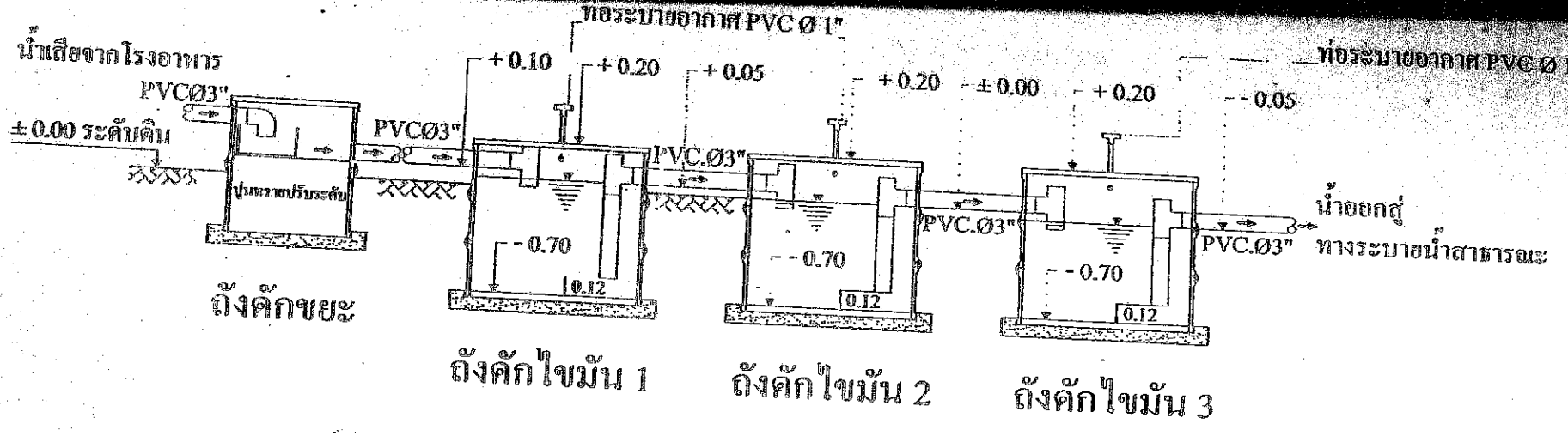

รูปตัด ก - ก ถังดักไขมันขนาด 2 ลบ.ม. / วัน

(สำหรับจำนวนนักเรียน 500 - 700 คน)

รายละเอียดประกอบแบบ

ถังดักขยะ ถังปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม ขนาด 0.50 x 0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องตลาด)

ถังดักไขมัน วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป ขนาด Ø 1.00 ม.(ฝาสังกะสีเบอร์ 28ใส่ขอบ 0.05 ม.โดยรอบพร้อมเสริมลวด)

ท่อระบายอากาศ ┬ PVC Ø 1"

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบแสดง	แบบมาตรฐานถังดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์		
ออกแบบ	นาย เฉลิม ตะกรุดนาค นาย ทวีป ณ. ระนอง		
เขียนแบบ	นาย สมภพ มณีรัตน์ นาย บรรพต แย้มกลิ่นพุฒ		
ตจ.สนพ.	นาย สมชาย ทรงประกอบ	แผ่นที่	
ตจ.สนพ.	นาย อนุพันธ์ อิฐรัตน์	รันที่	

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

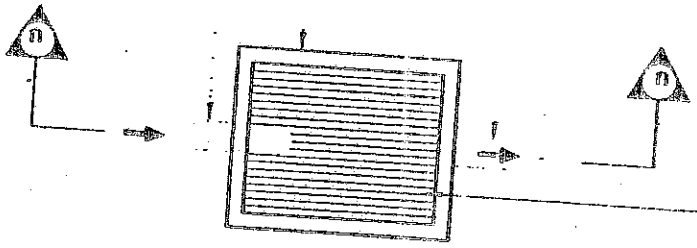

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะขีดตะแกรงห่าง 0.02ม

แปลนถังดักขยะ

น้ำทิ้งจากครัว PVC.ø2"–3"

ระดับดิน

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะขีดตะแกรงห่าง 0.02ม
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

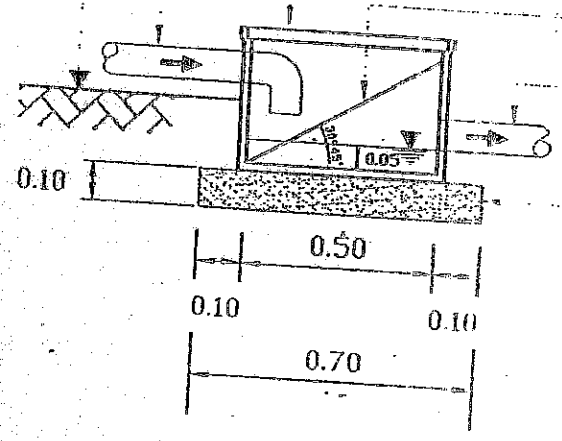

ทรายหยาบอัดแน่น

รูปตัด ก–ก

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบแสดง	ถังดักขยะ		
ตำบล			
ออกแบบ			
เขียนแบบ			
ผอ.สนบ.	สมชาย ธงประกอบ	มาตราส่วน	1:20
ผอ.สจน.	สมชัย จิรัมพ์	วันที่	2 มค. 2549
แบบมาตรฐานที่	000	แผ่นที่	1
		รวม	1

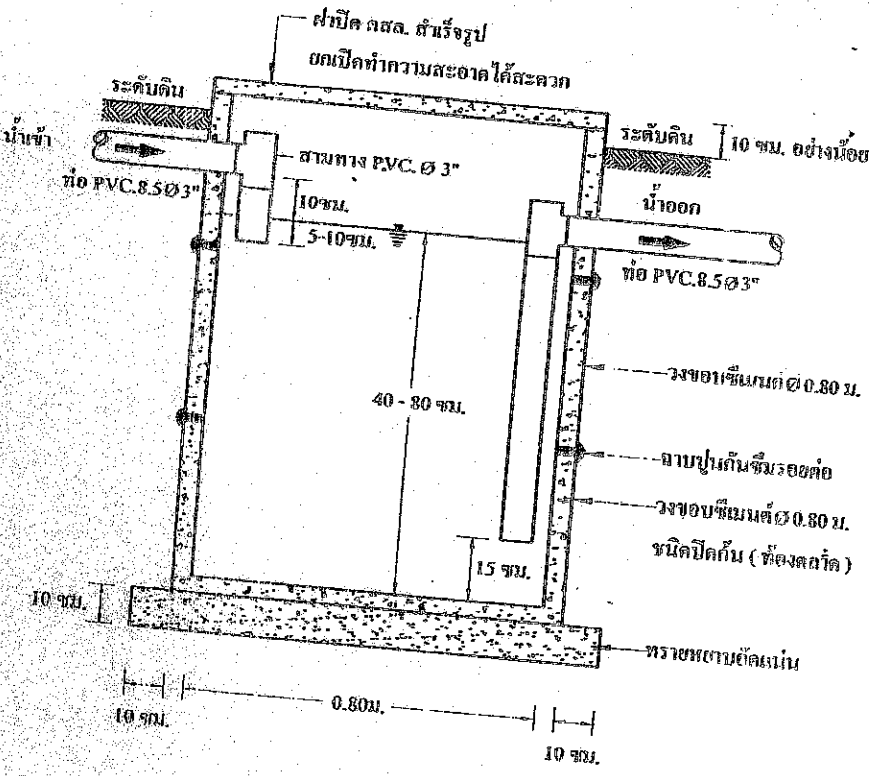

รูปตัด A - A

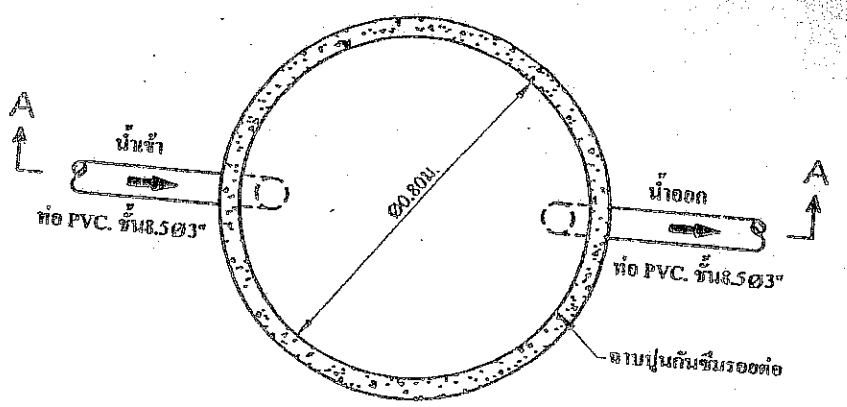

แปลนบ่อดักไขมัน

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนเร่งเสียชุมชน)			
โครงการ	-		
แบบแสดง	ขั้นตอนไขมันสำหรับอาคารพักอาศัย ! กรัมเรือน		
สำรวจ	-		
ออกแบบ	เกษม สะกรุกมาล ชิรวัตร ชิรชรัชนวช		
เขียนแบบ	สมเกษ หลีรัตน์ บรรพต บัณฑิตินุกูล		
ผช.ผอ.ฯ	สมชาย ชรงฟ้าประดิษฐ	มาตราส่วน	ตามที่ กำหนด
ผอ.สนม.	อนุรักษ์ ศิลปัสย์	วันที่	1 / มี.ค. / 2549
แบบมาตรฐานที่	0109	แผ่นที่ 1	จำนวนแผ่น 1

แบบถังดักไขมัน ขนาด 2 ลบ.ม./วัน

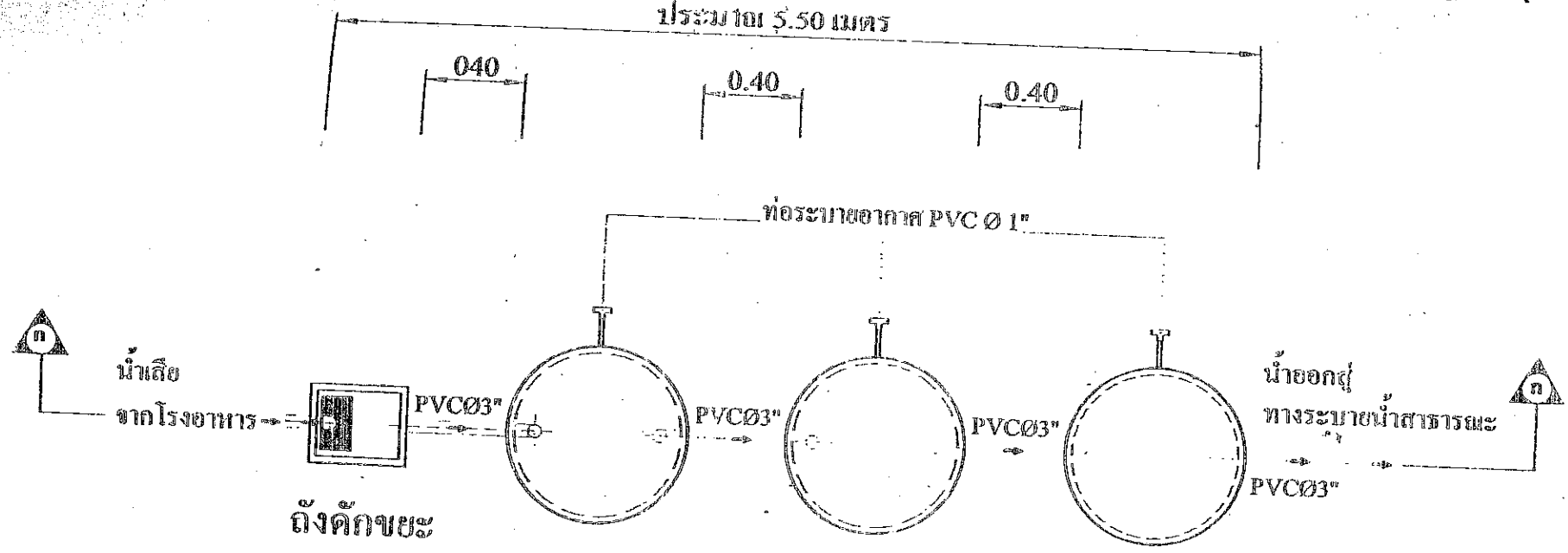

ถังดักไขมันขนาด 2 ลบ.ม. / วัน

(สำหรับจำนวนนักเรียน 500 - 700 คน)

รายละเอียดประกอบแบบ

ถังดักขยะ ยังปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม ขนาด 0.50 x 0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องตลาด)

ถังดักไขมัน วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป ขนาด Ø 1.00 ม.(ฝาสังกะสีเบอร์ 28 ใส่ขอบ 0.05 ม. โดยรอบพร้อมเสริมลวด

ท่อระบายอากาศ PVC Ø 1"

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบมาตรฐาน	แบบมาตรฐานถังดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์		
ออกแบบ	นาย เฉลิม ตะกรุดนาค นาย ทวีป ถ. ระนอง		
เขียนแบบ	นาย สมภพ มณีรัตน์ นาย บรรพต แย้มกลิ่นพุด		
ตจ.ชน.	นาย สมชาย ทรงประถอบ	แผ่นที่	
ตจ.สอบ.	นาย อนุพันธ์ อิฐรัตน์	รวม	

น้ำทิ้งจากครัว PVC.ø2"–3"

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

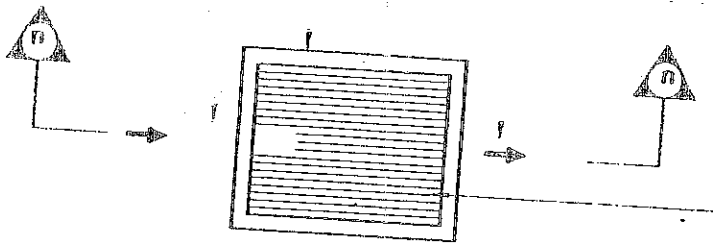

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02ม

แปลนถังดักขยะ

น้ำทิ้งจากครัว PVC.ø2"–3"

± ระดับดิน

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02ม
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

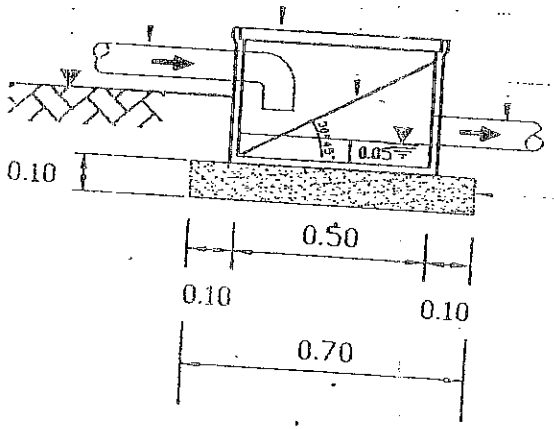

ทรายหยาบอัดแน่น

รูปตัด ก–ก

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบแสดง	ถังดักขยะ		
สำรวจ	นายพล หนิมพันธุ์ นายสม แซ่อึ้ง		
ออกแบบ	นายวิโรจน์ ภาคภูมิ ร.ต.ต.ประเสริฐ ปิยะพันธุ์		
เขียนแบบ	นายสม แซ่อึ้ง นายพล หนิมพันธุ์		
ตรวจ	นายชาย ทองประเสริฐ	มาตราส่วน	1:20
อนุมัติ	นายวิโรจน์ ภิรุจันต์	วันที่	2 พ.ค. 2549
แบบเลขที่	603	แผ่นที่	1	รวม	1

แบบถังดักไขมัน ขนาด 4 ลบ.ม./วัน

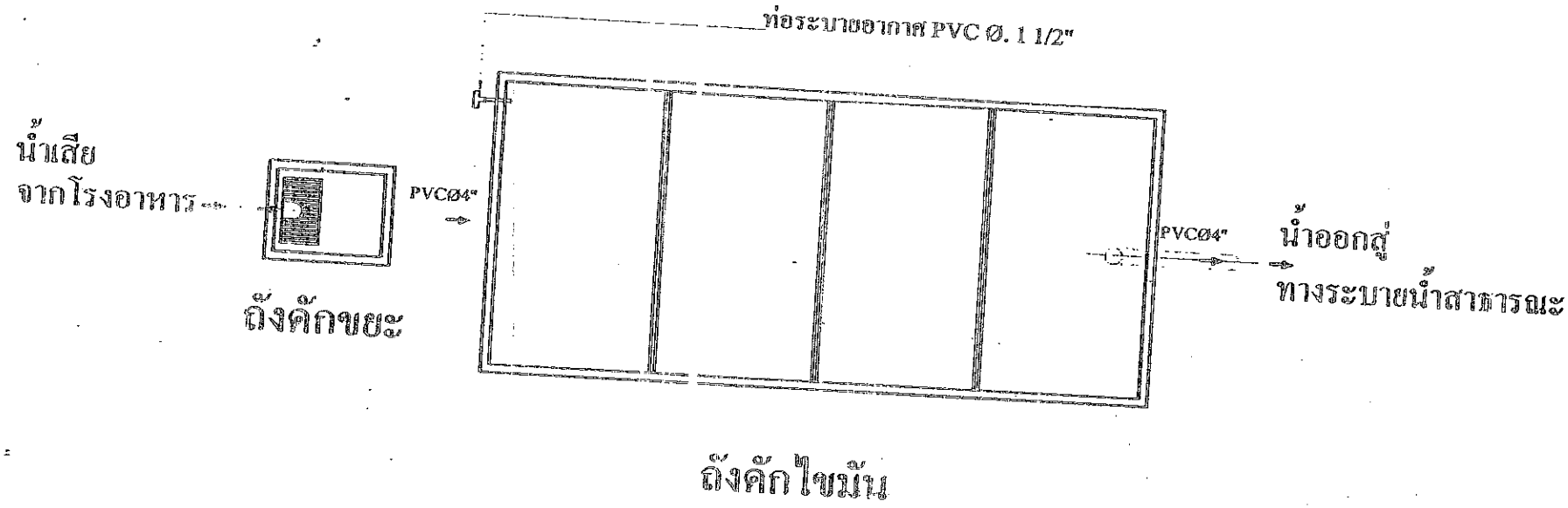

ถังดักไขมันขนาด 4 ลบ.ม. / วัน

ถังดักขยะ ถังปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม0.50x0.40ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องตลาด)

ถังดักไขมัน คอนกรีตเสริมเหล็กตามแบบมาตรฐาน 4 ลบ.ม. / วัน

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบแสดง	แบบมาตรฐานถังดักไขมันคอนกรีตเสริมเหล็ก		
ออกแบบ	นาย เฉลิม ตะกุลนาค นาย ทวีป ยะมอง		
เขียนแบบ	นาย สมเกต มณีรัตน์ นาย มรรคพล แย้มเกิ้มกุล		
ผอ.กบน.	นาย สมชาย ทรงประกอบ	แก้ไขที่	
ผอ.สบน.	นาย อนุชัมธ์ อิฐรัตน์	วันที่	

น้ำทิ้งจากครัว PVC.ø2"–3"

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

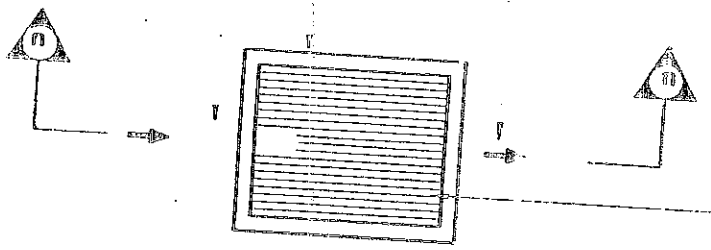

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02ม

แปลนถังดักขยะ

น้ำทิ้งจากครัว PVC.ø2"–3"

± ระดับดิน

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดก้นขนาด 0.40x0.50ม
พร้อมฝา(ท้องตลาด)
ตะแกรงเหล็กดักขยะ ø 6มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02ม
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ø 2"–3"

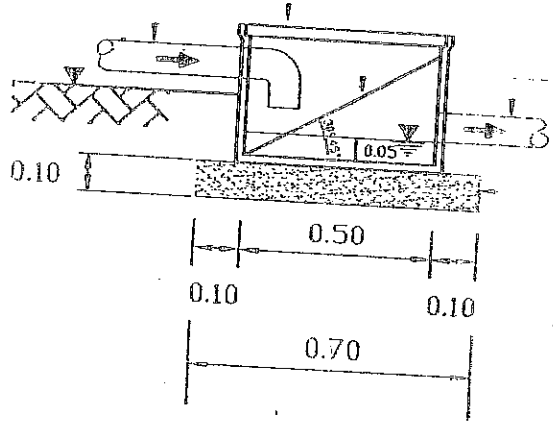

รายหยาบอัดแน่น

รูปตัด ก–ก

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
แบบมาตรฐาน	ซีเมนต์		
สำรวจ	นราพร แย้มกลิ่นบุญ ชลาลัย มณีรัตน์		
ออกแบบ	เสถิม คะกุดนาขา จิรภัทร จิรชิตาวรา		
เขียนแบบ	ชลาลัย มณีรัตน์ นราพร แย้มกลิ่นบุญ		
ผอ.สนพ.	ชลาลัย ทองโปรเสน	มาตราส่วน	1:20
ผอ.สจน.	ชมภูนิยม อิฐรัตน์	วันที่	2 ม.ค. 2549
หมายเลขที่	800	แผ่นที่	1 จาก 1

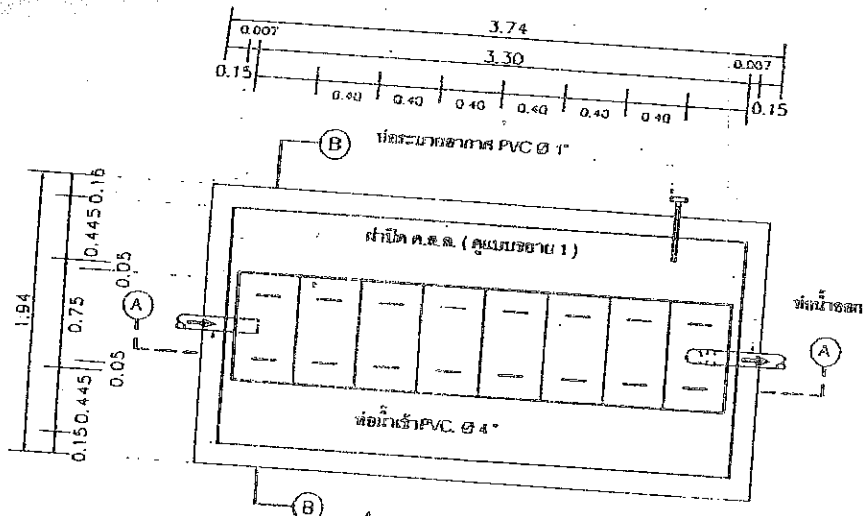

แปลนถังดักไขมัน

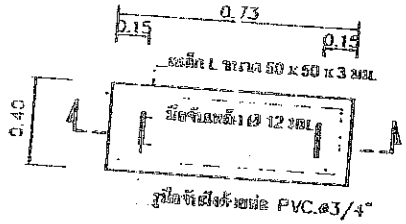

แปลนฝา ค.ส.ล.

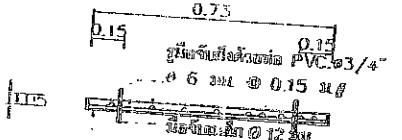

รูปตัดฝา ค.ส.ล.

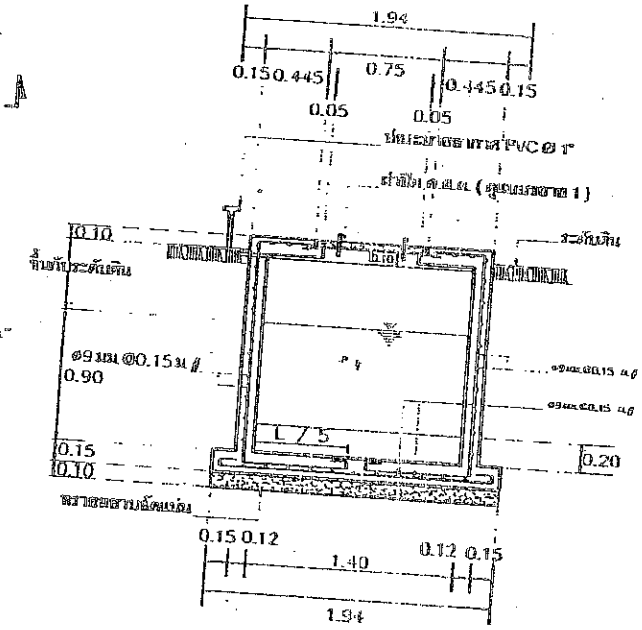

รูปตัด Ⓑ – Ⓑ

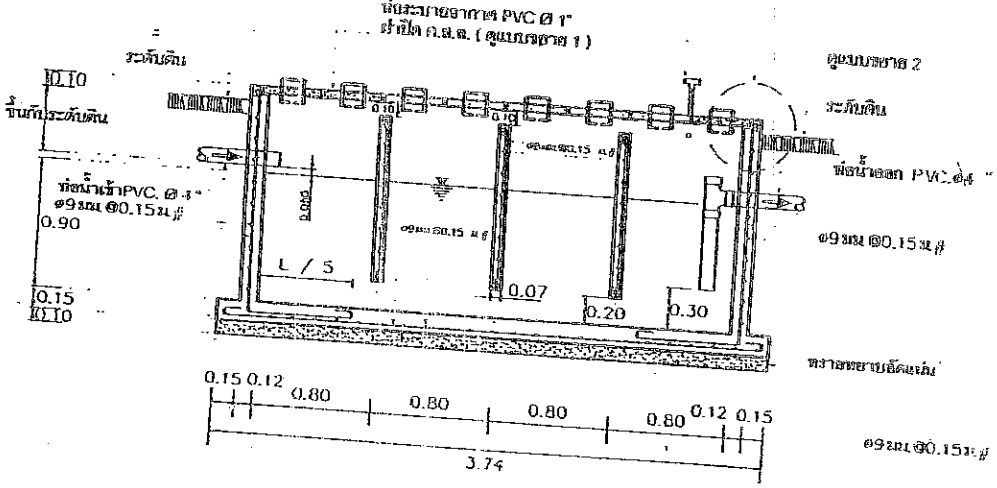

รูปตัด Ⓐ – Ⓐ

แบบขยาย 1

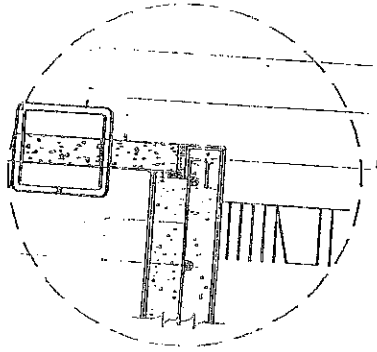

แบบขยาย 2

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
ชื่อแบบก่อสร้าง	ถังดักไขมันขนาด 4 ลบ.ม. / วัน		
ออกแบบ	นาย เสลิม ตะกรุดเงิน	นาย ทวีป ระนอง	
เขียนแบบ	นาย สมชาย มณีรัตน์	นาย ทรงพล แย้มกลิ่นพุฒ	
ตรวจสอบ	นาย สมชาย ทางประกอบ	มาตราส่วน	1
อนุมัติ	นาย อนุพันธ์ อิฐรัตน์	ลงชื่อ	